

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پزشکی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

عنوان:

تبیین نظرات روانپزشکان در مورد غیرطبی سازی اختلال مصرف حشیش:

یک مطالعه کیفی

نکاتنده:

دکتر مهدی سیاح بروجردی

استاد راهنما:

دکتر حمیدرضا نمازی

۱۴۰۴

شماره پایان نامه

۴

دانشگاه علوم پزشکی تهران

تبیین نظرات روانپزشکان در مورد غیرطبی سازی اختلال مصرف حشیش: یک مطالعه کیفی

چکیده

مقدمه و هدف: اختلال مصرف حشیش یکی از مسائل چالش برانگیز در حوزه سلامت عمومی و سیاست‌گذاری‌های درمانی است. طبی‌سازی این اختلال، اگرچه باعث افزایش دسترسی بیماران به خدمات درمانی شده، اما در برخی موارد منجر به وابستگی به درمان‌های دارویی و افزایش هزینه‌های غیرضروری شده است. بنابراین مطالعه حاضر با هدف تبیین نظرات روانپزشکان در مورد غیرطبی کردن اختلال مصرف حشیش انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی است. ۱۶ روانپزشک باتجربه در زمینه اعتیاد به روش نمونه‌گیری هدفمند با حداکثر تنوع انتخاب شدند. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه ساختارمند انجام شد و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع داده‌ها ادامه یافت. تجزیه و تحلیل اطلاعات با

استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی مبتنی بر رویکرد گرانهم و لوندمن صورت گرفت. **یافته‌ها:** تجزیه و تحلیل نظرات روانپزشکان منجر به پیدایش ۴ درون‌مایه اصلی شامل مزایای غیرطبی‌سازی، معایب غیرطبی‌سازی، تأثیرات اجتماعی-فرهنگی غیرطبی‌سازی و سیاست‌گذاری و مداخلات پیشنهادی گردید. درون‌مایه‌های اصلی در ۱۱ طبقه و ۲۱ زیر طبقه سازمان‌دهی شدند. مهم‌ترین مزایای غیرطبی‌سازی شامل کاهش انگ اجتماعی، افزایش پذیرش اجتماعی مصرف‌کنندگان، تقویت مسئولیت‌پذیری فردی، کاهش وابستگی به درمان‌های دارویی و توجه بیشتر به ریشه‌های اجتماعی-اقتصادی مصرف حشیش بود. مهم‌ترین معایب غیرطبی‌سازی عبارت شامل نادیده گرفتن نیازهای درمانی، استفاده از درمان‌های غیرحرفه‌ای و نامناسب، افزایش مصرف مواد، و افزایش رفتارهای پرخطر و همان‌کارانه بود. همچنین در زمینه سیاست‌گذاری، رویکرد جایگزینی جرم‌انگاری با مدل‌های درمانی حمایتی، توسعه خدمات روان‌شناختی، ارائه خدمات اجتماعی و پیشگیری از تروما، از جمله خطرناک مصرف حشیش مورد تأکید روانپزشکان قرار گرفت.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که غیرطبی‌سازی اختلال مصرف حشیش می‌تواند با کاهش انگ اجتماعی و افزایش پذیرش بیماران در جامعه مزایای مهمی به همراه داشته باشد. با این حال، ممکن است با چالش‌هایی مانند نادیده گرفتن نیازهای درمانی و افزایش مصرف مواد همراه باشد. بنابراین، برای اجرای سیاست‌های غیرطبی‌سازی، باید مداخلات درمانی، روان‌شناختی و اجتماعی به‌طور هم‌زمان در نظر گرفته شود تا از پیامدهای منفی آن جلوگیری شود.